

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési árak:

Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 :
Negyedévre ———— 3 :
Egy hóra ———— 1 :
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 50. szám.

Szerda, márczius 3.

Az osztrák választás.

Nagybecskerek, márczius 3.

Ezen a héten kezdődnek az osztrák parlamenti választások, hogy az új törvényhozó testület f. hó 26-án összeülhessen. A csaknem egészen befejezett választási mozgalom Ausztriában, elejétől végig ugyanazzal a jellemvonással bírt; sem tartalom-
ban, sem szenvedélyben nem fokozódott és a helyzetet sem igen tette világosabbá.

A mint megindult a Magyarországgal való kiegyezésnél Ausztriának kisebb kvótát és nagyobb előnyöket követelő mozgalom, abban a tenorban meg is maradt; bár, igazságosan konstatáljuk, hogy sem az osztrák kvóta-deputáció ugy számaival és magas magyar kvótájával, sem Lueger urék által megindított szenvedélyességgel nem dolgoztak a választási küzdelem folyamán; úgy, hogy a követelés általános-
ságban maradt, sőt a jogos érdekek elfogadható jelszavában nyert legtöbbszörre kifejezést; a hang pedig mérsékelt volt, legalább piszkot és gyűlöletet nem dobott reánk.

Első sorban természetesen, mindennek magyarozatul szolgálhat az, hogy a választási mozgalom konkrét alakjában már nem az elvek, hanem — Ausztriában — az osztályok, fajok, főleg a jelöltek küzdelme. És minthogy egyidejűleg a tartománygyűlések is intézték helyi és nem helyi ügyeiket, érthető, hogy a monarchiára és Magyarországra kevesebbet gondoltak.

Az ifju csehek még az eddiginél is diplomatikusabb kifejezésekbe burkolt alakot adtak államjogi követelésüknek és viszonyukat Badeni iránt sikerült oly sürű fátyollal borítaniok, hogy csak annyit tudunk az egész mozgalomból, hogy a németekkel Morvaországban paktáltak, Csehországban nem paktáltak; Magyarországgal szemben akár a közgazdasági elszakadást is proklamálják, ha követeléseiket nem teljesítjük; ezeket a követeléseket azonban — a Badeni-kormány iránt, és nem irántunk való gyöngédségből — nagy általánosságban tartották, s az ifju csehek egész magatartásából kitűnik, hogy nem akarták elrontani viszonyukat

a kormányval; nem lehetetlen tehát, hogy a kormány kedvéért talán még a kiegyezést is megcsinálják, s elszakadási vágyukat, a melyet affektálnak, valamint gyűlöletüket, a melyet irányunkban, — indokolatlanul — éreznek — képesek lesznek alárendelni holmi oportunitási szempontoknak és nemzetiségi igényeknek.

A mérsékletnek ez a tettetett, vagy számításból érvényesített felülkerekedésnek tulajdonítjuk azt is, hogy itt-ott még az ó-csehek is fölléptek.

Ez összefügg az osztrák választási mozgalom egy másik jellemvonásával, a csehek és németek közeledésre való hajlandóságával. A választási mozgalom kezdetén megindultak volt ez irányban a tárgyalások, nem vezettek eredményre, de azért a kormány több kísérletet tett, s az ifju csehek is több hajlandóságot árultak el, mint eddig, a békülésre. Tehát nem lehetetlen, hogy a választások után lesz a a dologból valami. Másutt a szétrombolt német baloldal helyére nem lépett — mint Csehországban — a központosítottan szervezett német haladó párt; a többi tartományokban megjelent ugyan a német szabadelvűek programja, még a nagybirtokosság részéről is, melyben a kiegyezésnél ők is, kisebb kvótát és nagyobb nemzetgazdasági előnyöket követelnek; iskolai ügyekben a reakció ellen, nemzeti-
iségi kérdésben; a német törzs történelmi fölénye mellett küzdenek — mint a hogy ezt a stíriai nagybirtokosok kifejezik — de szervezett párt a program alapján nem áll, és így csak egyéni és helyi befolyás szerint érvényesülhet, ez pedig nem nagyon erős biztosíték, a szervezett nemzetiségekkel és reakcióval szemben.

Az utóbbi — az osztrák választási mozgalom alatt, teljes erővel felütötte fejét. Most már — püspöki és világi programokban — határozottan a szabadelvű iskolai törvény és az egyházpolitika megváltodásáért követeli; egyúttal persze hangsúlyozza a paraszt és kisiparos érdekeinek védelmét a nagy tőkével szemben, a tőzsdét átkozza. Hanem ez csak díszítése

az álarcznak, épen úgy, mint nálunk; az iskola, az irány, a tényezők azonosak, nálunk és Lajthán tul. A baj az, hogy a míg nálunk a nagy és szerződés szabadelvű-párt áll ezekkel az álarczosokkal szemben, addig Ausztriában, minden tényező paktál velük, és így — legalább részletekben — könnyen czélt érnek. Előrelátható, hogy az új osztrák parlamentben ez az irány nagy erővel lép fel; mennyire tud érvényesülni, azt — a kiegyezés után fogjuk meglátni.

A vidék hírlapírói.

— A nagyikindai értekezlet alkalmából.

Nagybecskerek, márcz. 3.

Mikor az időszaki sajtó még zsenge korát élte, mikor szavának még alig volt több tartalma a gyermek gagyogásánál, az újság beérte kevés-
sel is. Untig elég volt, ha szerkesztője heti néhány órát szentelt neki, azokat a szabad pillanatokot, melyekre már különben az unalom tartott volna igényt.

De azóta negyöt fordult a világ, óriási mérvet öltött a haladás. A hajdani szerény újságocskák átváltak nagy lapokká, a sajtó, felszabadítva a gyámkodás, a cenzura nyíge alól, kinötte magát világhatalommá. És amint nagyobbodott terjedelemben és presztizsben, úgy nagyobbodott követeléseiben és azokkal szemben, akik szolgálják. Az a hetedik nagyhatalom, mely egyenranguan beleszólt az európai koncertbe, ma már nem elégszik meg azzal, hogy katonái, a toll harcosai, csak órákon keresztül álljanak szolgálatában.

A hírlapírás szép hivatás, de idegrontó. A szerkesztőségi iroasztal mellett az agyvelő rendszerint gyorsabban kopik és az újságírók többnyire korábban vénülnek meg, hamarabb kidőlnek, mint más halandók. Igaz, hogy saját életük mellett folyton a másokéba is egy egy szakaszt élnek át, belekérpezvén magukat azon emberek helyzetébe, akikről írnak, gondolkodásukba, világfelfogásukba; behatolván lelkük mélyébe.

Az újságíró intenzív életében, mely folytonos izgatottságban tartja, de nyugalmas percekben alig részesíti, nem csoda, ha gyorsan fogy az

A „TORONTÁL” tárczája.

Hiába . . .

Hiába sirom vissza immár
A régi gyermekálmokat,
Mindenkinek szabad szeretni,
Egyedül nekem nem szabad.

Mi másnak boldogság, reménység,
Nekem gyötrelmes fájdalom
S rajongó szívem szent szerelme
Panaszba tör ki ajkamon.

Hiába . . . nem szabad szeretnem,
Szívembe bárhog ég a láng,
Csak új csalódás érne újból
S üdvöt nem hozna ugy se ránk.

Szívem vérezhet bár utánad,
Nem látod omló könnyemet,
Csak mosolyogni fog az ajkam,
A míg a bánat eltemet.

Nem is marad fenn már utánam,
Mint néhány fájó, bus dalom
S ugy megyek át a más-világra
A te nevéddel ajkamon.

Sz. Sz-y V-s.

Az utolsó nap.

— Egy baka életéből. —

A katonalétkben van egy rövidke kis nap, amikor ugyazólván minden meg van engedve a katonának. — A kiharadás, egész nap a városban való lótas-futás, a megszabott időn tul vendéglátás és még sok minden, ami rendes körülmények között néhány napi „eincelt” is vonna maga után. Pedig ez nem ünnep. — Sőt nagyon is közönséges hétköznapi lehet nevezni, amikor fölbomlik minden katonai rend és a szakaszok valóságos zseibvásárrá alakulnak át.

Nagyon érdekesek ilyenkor a bakakaszárnyák. — Mintha csak minden egyes baka érezné ezt a „kivételes” szabadságot, amit egyedül csak a régi szokás ad meg nekik, valamennyien olyan vorschrift ellenesen cselekszenek mindenben.

Ez a kis nap pedig, az utolsó nap a nagygyakorlat előtt. Ilyenkor hatályát veszti a „zimmerordnung” és reggel, mikor már régen elhangzott a fővartán a „Bettstund” is, a vendég egy része még mindig ott nyújtózkodik a „lagerdecken” alatt. — Onnan sandít föl és gunyosan kérdezi a fiatal katonától:

— Fiam, elfutták e már a „Tagwachtot”? . . .

— El-e? . . . Régen volt az — felel kaczagva az első eszterdős rekruuta, aki már hajnal óta rakosgatja a borjut és rendezgeti a rüstungját. . .

— Akkor szaladjon kend le fiam a kávéér, — vág hirtelen a kaczagásába az öreg katona és azalatt kényelmesen megfordult a másik oldalára.

Az pedig szalad, sokkal gyorsabban megy most, mint egyébkor. Serkenti az a tudat, hogy ma van az öreg katonának a bucsuzója, azoktól a komor kaszárnyafalaktól, amelyek között három hosszú kinteljes esztendőön át annyi emlékezetes eseményeknek volt a részese. Ezt a bucsuzót respektálni kell valamennyi rekruutának. Így kívánja ezt a „regula”. — A kávénak csufolt vizet óvatosan leteszijaz ágy sarkára és mosolygó arcczal tréfásan jelenti:

— Apám, jelentöm alásan, itt van a kis új kávé! . . .

Az öreg baka fölül a „koppelterra”, azt is ketté hajtja; mert jussa van hozzá, lévén ez az egyedüli kiváltságos joga a szakaszban az „öreg” katonának — és kényelmesen, mint egy valóságos török kényur szürcsölgeti a párolgó polyádskot.

Ez eltart egy negyed óráig. — Az alatt a kis negyed óra alatt benyit a szakaszba a napos káplár és irigy hangon bekiált az ajtóból:

— Auf hé! . . . Talán belétek szorult a lélek!? . . . Majd kimért, katonás léptekkel a sarokban függő „vorhang” elé megy, — ahol fűher ur Csamangó, az „unteroffiziere” ágyon irigylésre méltó kényelemmel nyújtózkodik végig s az illatos kávé után egy „magyarka” cigarettának eregeti bodorodó, kékes füstjét:

— Führer ur jelentem alásan, pokrócz-„abfírolás”! . . .

— Hü! pokrócz-abfírolás, öreg komám, rivalnak föl egyszerre a heverésző bakák s mintha

ereje és idő előtt eljön a nap, mikor lázas keze fáradtan ejti le a tollat.

Azt a tollat, mely nemesak kenyéradója volt, de sokkal több. Azt a tollat, melyet fegyvernek használt a közjóért vívott szellemi harcban. Azt a tollat, mely dicsőített mindent, a mi nemes és korbácolta azt, a mi alávaló. Azt a tollat, mely ragyogóan lefőstette a szépséget és komor színekkel ecsetelte a nyomorúságot. Azt a tollat, mely annyi embernek okulást, vagy gyönyörűséget szerzett. Azt a tollat, mely napoként és éjjelenként annyi órán keresztül szót totta a betűket, sokkal inkább a társadalom érdekében, mintsem a saját javáért.

A fővárosi hírlapírók már rég megvalósították a szövetség eszméjét. Es élvezik azt a sok előnyt, mi csak a szövetkezés képes nyújtani.

Az „Othon“, meg az újonnan alakult „Budapesti Újságírók Egylete“, sikeresen megvédi a hírlapírók érdekeit, megvédi erkölcsi reputációját nemcsak kifelé, a társadalom különböző tényezőivel szemben, hanem megvédi azokat ellen is, kik méltatlanok arra, hogy az írói tollat forgassák.

A jó példán okulva szövetkeztek a vidéki hírlapírók is. Nem együtt a fővárosiakkal, hisz céljaik sem lehetnek mindenben egyformák. A vidéken elszórt hírlapírók nem óhajthatnak egyetlen társaságot alakítani, hol szórakozást találjanak, de igenis biztosítani óhajtják saját jövőjüket és a hozzátartozóikat. Főcélja a nyugdíjintézet, mely támogatja betegségét, vagy rokkantsága esetében, mely elláthatja özvegyét, árváit. És e célok elérésében támogatni fogja a vidéki hírlapírókat a vidéki társadalom ép annyi áldozatkészséggel, mint támogatja a fővárosi társasága a fővárosi írókat.

Törölkésmegyében Nagybecskerekén alakult meg legelőször a helyi választmány s most legújában Kikinda követte a példánkat, a hol a minap gyűltek össze az újságírók dr. Kiss Károly szerkesztő buzgólkodása folytán s elhatározták, hogy április végére felolvasással egybekötött hangversenyt tartanak, meghívják a vidék nevesebb íróit és művészeit.

HIREK.

Tájékoztató.

Márczius 15. Közigazgatási bizottság.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— Zmejanovics, az ünnepelt püspök. A jó példa ragadó és mint Zmejanovics püspök esete bizonyítja, vonz is, mert a mióta megtörtént Verseczen az az éretlen tüntetés, azóta ő a délvidéki szerbek legnagyobb alakja és határtalan lelkesedéssel ünneplik minden községben. A legújabb tudósításaink a következők:

csak tükön feküdnének, egymásután ugrálnak föl a szalmazsákokról.

Ezzel megkezdődik a zsbivásár. Néhány fiatal katona kiméletlenül lerángatta a lepedőket és a pokróczokat az ágyakról és szépen egymásra fektetve, lerakják a padlóra:

— Harminczöt, harminczhat. Megvan! — olvasgatják feszült figyelemmel.

— Mennyi? — kérdi a makrapipából füstölő vén baka.

— Harminchat! . . .

— Az csak harmincznégy én előttem. Olvasásuk kentők ujra.

— És a rekruták ujra olvassák.

— Harminczhat ez! . . . Hun van kend Kádár!

Infanteriszt Kádár pedig azalatt — mosolygva ezen a felültetésen — leballag a kantinba és egy kis üveg „hosszulépéssel“ oda telepszik az X-lábu asztal mellé, az öreg komák közé. Komáznak és közben isznak.

— Nagy gyakorlat lesz az idén, öreg komám!

— Az ám, hallod e, e' mán nem nekünk való! . . .

— Öreg katonának kiss viccz! — vág bele egy másodéves baka.

— Kend né szavajjon, kend még nagyon rekruta, — rikácsolnak rá valamennyien. — Kendnek még nagyon paroli szintü a füle.

— És pusztulni kell a fiatal katonának, mert úgy zudul rá a gunyos megjegyzés, mint a záporcső.

Homolicez község szerb nyelvű lakossága — írja levelezőnk — értesülvén a megyés püspöke, Zmejanovics Gábor ellen a verseczi radikálisok részéről elkövetett minősíthetetlen s hazafistlan támadásokról, a mai napon megtartott népgyűlésen ünnepélyesen és határozottan tiltakozott azon támadások ellen s elítélvén a támadók kvalifikálatlan eljárását, feltétlen bizalmat szavazott meg Zmejanovics Gábor ő eminenciájának s ily értelmű távirattal üdvözölte.

Törölké-Bresztovacz község g. k. vallású összes szerb lakossága — mint levelezőnk írja — azon alkalomból, hogy Zmejanovics Gábor verseczi püspök ellen a tulzó szerbek demonstráltak, népgyűlést tartott, a melyen egyhangulag elítélték a tulzó vagyis omladinisták tüntetését és a püspök személye iránt, valamint hazafias működése miatt törhetlen ragaszkodásuknak adtak nagy lelkesedés mellett kifejezést, amiről a püspököt sürgönyileg is értesítették.

— Hamvazó szerda. A mai éjszakai az idei farsang véget ért, legalább a kalendáriumban, amelyben olykor a hivatalos tél akkor végződik be, mikor az igazi, a valódi még javában csikorog. Ma már a farsangnak csak a kezdete bizonyos, de a vége nem. A mulatni, táncolni szerető könnyűvérű világ semmit sem törődik a kalendáriummal s a farsang időtartamával, hanem mindaddig összeveri a bokáját, ameddig arra alkalom kínálkozik. A hamvazó szerdát, a bűnbánás e jóformán csak hircből ismert napját immár számba sem veszi, akár van, akár nincs, az egyre megy. A hamvazó szerda a gyakorlati életben mihamar teljesen ismeretlen lesz. Olyanná válik, mint más közönséges szordai nap, elvesztve kiváltságát és különlegességét. A farsangnak nem fogja képezni — amint már régóta nem is képezi — zárkövét, de még csak ugrató árkát sem. A hívők előtt természetesen továbbra is nagy jelentőséggel fog birni s azok, akik böjtölnek, ezentul is tiszteletben tartják. Hamu is lesz, ha kevesebb is és ez a hamu fejet is fog érni, ha minél inkább is. Egy tekintetben azonban mindenki észre fogja venni, hogy a hamvazó szerda ma beköszönt s később, hogy beköszöntött. Azon, hogy a hal megdrágult.

— Tüzlől és más egyébéről. Tegnap már másodízben futottak ki a tüzlőlők teljes felszereléssel tüzet oltani olyan helyre, a hol nem is égett. A toronyőr újból félrevezette őket, a minek következtében elcsapták a jámbort. Csakhogy ez elég elhamarkodott cselekedet volt, mert mint a rendőrség kiderítette sem a toronyőrnek, sem a tüzlőlőknek nem volt igazuk, de az ellenkezőjét is lehet állítani, azaz mindkét félnek igaza volt. A város külterületén ugyanis szokásban van, hogy a szerükön levő gazt felgyújtják, anélkül, hogy azt bejelentenek. Ilyeténképpen aztán a toronyőr látja ugyan a fellobbanó lángot, de mire a tüzlőlők odaérnek, már nyomasincs a tüznek. A rendőrség ebből kifo-

lyólag most közhírré teszi, hogy 50 forint büntetést fizet az, aki úgy gyújtja fel a szerükjét, hogy nem jelenti előbb be a toronyőrnel.

— Farsang a megyében. A módosi kaszinó választmány kebeléből kiküldött rendezőség egy szűkebb körű estélyt rendezett folyó hó elsején, amely tekintve, hogy ugyanazon este egy másik helyen álarcos vigalom volt, ugyan nem sorolható a leglátogatottabbak közé, azonban mégis elég kedélyes volt.

Jelen voltak: Akaman Jánosné, Broncs Gyuláné, Demkó Ferenczné, Fendler Károlyné, Fendler Emília, dr. Gyertyárfy Jenőné, dr. Haidegger Lajosné, Hirsch Antalné, Horváth Zoltánné, Kossa Endréné, Langer Gyuláné, Langer Mariska, Reisz G. né, Reisz Aranka, Pálmai Emilné.

— Kiutasított újságíró. A délvidék legnagyobb román pénzintézete a Timisiana a napokban tartotta évi közgyűlését. A közgyűlés tanácskozásai minden egyesületnél és intézetnél nyilvánosak és azért a Dreptatea is elküldötte a Timisiana közgyűlésére egyik munkatársát, Voniga Demetert, hogy annak lefolyásáról beszámoljon. De Ungurean Manó igazgató kiutasította Vonigát azzal a megjegyzéssel, hogy lapudósítónak a közgyűlésen helye nincsen. Az eset a románég körében nagy feltűnést kelt, mert éles világot vet az oláhok szép egyetértésére. A pártvezetők felkérték a Drepteat, hogy az esetet halgassa el. A lapot azonban erre nem tudták rávenni, de azt a szivességet a szerkesztők mégis megtették a „nemzeti ügynek“, hogy röviden megemlítsék, hogy a Timisiana közgyűléséről tudósítást nem hozhatnak, mert a lap tudósítóját kiutasították.

— Katonatisztek a zsurnalisztikában. Vilmos német császár nemrég rendeletileg szabályozta az aktív katonatisztek zsurnalisztikai működését. A rendelet intenciója teljesen megfelel a német császár fölvilágóult szellemének. Természetes dolog, hogy az aktív tiszték irodalmi munkássága a szolgálat érdekében bizonyos korlátokra szorul, ami azonban korántsem jelenti azt, hogy a német császár ne adna szabad kezét tisztjeinek, hogy irodalmi talentumukat a sajtóban is érvényesíthessék. Azon se fog senki megütközni, hogy szolgálati titkok nyilvánosságára vagy katonai kérdések megvitatására minden tisztnek a hadügyminisztérium engedélyét kell előbb kikérnie. Hivatalos anyagot sem használhat fel addig senki, amíg közvetlen főlebbvalója ebbe bele nem egyezett. Érdekes, hogy ez a rendelet a rendelkezési állományban lévő tisztekre is kiterjed, ellenben a tartalékos vagy a nyugalmazott tiszték korlátlanul dolgozhatnak lapokba s irodalmi munkásságuk az általános polgári törvények alá tartozik. — Ausztria Magyarországon tudvalevőleg a nyugalmazott és a rendelkezési állományban lévő tiszték között ebben a tekintetben különbséget nem tesznek.

— 25,000 forintos örökség. Szegedről írják: Sári Mihály volt kükékházi plébános végrendeletében úgy intézkedett, hogy vagyonának jó részét Szeged városra hagyta. Az elhunyt plébános vagyona a takaréktárakba

Délig elkomáznak. — Közbe nagyokat fujnak egymás orra alá a rövid száru makrapipából. — Ha az egyik karjok elfaradt, a másikkal támasztják föl az állatát; olykor nagyokat dörzsölvén, tuskés, rőt szakállukon, ami a nagy gyakorlat okáért rendszerint pár héttel előbb megeresztődik. — Délfelé, mikorra a vastag, sűrű füstfelhőben aig látják már egymást, fölál: közülik egy s nagyot kiált:

— Manászira hé! . . .

— Nini, az ám, majd elfelejtöttük — és kullognak egyenkint kifelé.

Ezalatt a szakaszokban nagy dolgok mivélődtek. A polczok és a szalmazsákok le vannak tisztítva. Üres minden. Csak a szükséges rüstung darabok, fegyverek lógnak a vasfogasokon. A szoba lőröskörül tele van szórva mindféle hibaválóságokkal, szemetekkel. Üres vikszos skautlyák, elnyűtt kefék, görbefeák, fegyvertisztító rongyok, elavult, szintelen schiessbojtok portepék, rossz, foltozott extra bakancsok, összetört kausuk halabindlik, összeropedezett simléderek, gombfogók, lapos üvegek és sok mindennemű ócskaságok, mint egy zsbivásus üzletben, amik nem érdemlik meg, hogy a bornyuban helyet foglaljanak, lekerülnek a szoba középeré.

Menászítás után csomókba verődik össze a vendég és kimennek sétálni a városba. Ez már olyan hagyományos bakaszokás. Így nagy gyakorlat előtt az utolsó napon, nyilvános helyeken számtalan csoportot lehet látni; amint lassan kullognak egyik utcából a másikba és megnéznak minden épületet, minden nevezetes-

seget, mintha csak bucsuzni akarnának azoktól.

Alkonyatkor pedig százával áldogálnak a kaszárnya bejárata előtt és ott beszélgetnek rokonaikkal, hozzátartozóikkal. Ilyenkor már nincs helye „czibil“ embernek föna a szobában. Ahogy besötétedik, fölhozódik a vendég a „tanynára“ és bele kezd az eredeti, ősbaka bucsuzásba. Kulacsok, csajkák, vízesedények tele hozatódna bucsukaival. A „magyarországi“ ami azon a napon került be a tanyáról, vagy érkezett a postán, szépen föl lesz terítve a vastag fenyőfa asztalra és hozzáfog az egész szakasz vacsorázni. Most már nincs különbség, mindenki ad szívesen mindent amije van és mindenki veszi jó néven azt amit talál.

Mielőtt hozzá fognak vacsorázni, apró vizes gyertyákkal kivilágítják az összes ablakokat, ami kívülről, az est homályában olyan szokatlan, olyan megkapó képet nyújt. — Egy fenyőban uszik az egész kaszárnya frontja s ez a fény bevilágítja a szobákat is, a napbarnított, mosolygó bakaarcokat, amint vidáman együtt ülnek a komisz fenyőfa asztalnál és szép testvéries egyetértésben megülik az öreg baka bucsuját. — Vacsora után fölhangzik a nóta, bejárja a közeli térséget s olyan búvájosan hangzik onnan felülről az a szépen csengő dal, mintha minden egyes akkordja arról a boldogságról és megelégedettségről beszélne, amit ilyenkor érez az a három esztendő kiszolgált vén baka.

Lassankint kialszanak a lobogó gyertyalángok és elsötétednek az ablakok. — Másnap néptelen, üres az egész kaszárnya.

elhelyezett pénzekon kívül a kúbekházi ingatlanból állott, mely egy lakház és 15 hold szántó. Ez ingatlant ma árverés útján adták el. Az árverés, melynél Ivánkovits Sándor szegedi tisztifőügyész személyesen vett részt, igen kedvező eredménnyel végződött. Az ingatlanért 8400 forint folyt be. Ivánkovits Sándor dr. tisztifőügyész, ki az örökösödés ügyét intézi, mintegy 25,000 forintra emeli fel buzgó intézkedései folytán a város részére eső hagyaték értékét.

— **Eleven ujság.** A Szegeden eladott Eleven Ujság megjelent könyvalakban is és megrendelhető lapunk szerkesztőségében 30 krért. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe a felette finom kiállítású füzetkét, amely valósággal ajándékszámba megy azért a három hatosért.

— **Első táncestély Partoson.** A dettai cigányzenekar közreműködése mellett f. évi február hó 26-án tartott meg Partos községében az első igen sikerült táncestély. A környékbeli és az odaváló intelligencia szép számban volt képviselve, a nagyvendéglő termei említett érdemlőleg megfelelő csinnal és izlésesen voltak dekorálva, mindezt emelte még a terem közepén elhelyezve volt örökzölddel körülveztett kézi rajzu táncrend. Az első négyest 15 pár tánczolta. A gyengéd nem közül jelen voltak: Barth Karolyné, Besser Györgyné (Bánlak), Hajnal Manoné, özv. Hafner Mária (Anina), Dulovits Makárné, Dobos Péterné, Mirk Ferenczné, Klement Sándorné, Radák Mihályné, Szerelmi Antalné, stb. A leányok közül: Bozsay Sarolta, Binder Lenka, Faigi Laura, Hofner Adél (Anina), Mirk Matid és Szidónia kisasszonyok stb.

— **Öngyilkosság az elfogatáskor.** Orsován nagy szenzációt kelt — mint onnan jelentik — Kovács Sándor pénzügyőri fővigyázó öngyilkossága. Kovács az öngyilkosságot abban a perczen követte el, midőn súlyos visszaélései miatt vizsgálati fogságba akarták helyezni. Hátrahagyott leveleiből kitűnik, hogy az öngyilkosságot már régóta tervezte, hogy megmeneküljön a büntetéstől.

— **A délvidéki kékszakkál.** Temesvárról jelentik, hogy ott a rendőrség egy Pap Antal nevű géplakatosot fogott el, aki nem annyira a lakatosmesterséget, hanem a házasságot üzte iparszerűleg. Egymásután vette nőül a szebbnél szebb és vagyonosnál vagyonosabb leányokat — amikor a hozományukat elverte, szépen otthagya a faképnél és új párt keresett magának, akinek örök hűségét esküdhet. A délvidék kékszakkálja tehát mégis jobb a mesebeli kékszakkálnál, mert az a feleségeit az életüktől is megosztotta, míg Pap Antal uram csak a pénzüktől osztotta meg őket. Az eddigi vizsgálat szerint az iparszerű házassodónak legalább tíz felesége volt a délvidéki szélrózsa minden irányában. Mindenesetre furcsa, hogy Pap uram olyan könnyű szerrel cserélgethette a feleségeit és ezért a vizsgálatot most a plébánosra is kiterjesztették, aki a kékszakkál esküvőin a sirig tartó frigyeket megkötötte.

Irodalom és művészet.

Hangok a pusztán.

— A „Torontál” eredeti közleménye. —

Valami tíz éve, hogy tollal keresem a keryeremet. Sokat összeirtam ez alatt, de semmire se vagyok oly büszke, mint arra, hogy a magyar irodalom sorompói közé én vezetek egy bámulatos, eredeti tehetséget, aki csak juhászember. Juhászember volt a karcagi rónán, de azért istentől való igaz poeta, olyan erős egyéniséggel, a mi csak a valódi tehetséget jellemzi. Varga Mihálynak hívták s költeményeit csak halála után ismeri meg a közönség. Mert mint a dallos pacsipta, ő sem a mások gyönyörködtetésére dalolt, de lelke kinjai nyihultek meg a dalban. Minden költeményét bánatos szívének panaszkodó hangulata teremti, minden költeményében őszintén és közvetlenül, minden világfájdalom és szertelenség nélkül dalol, a mit bánatos szive átérz. Ha élete nem lett volna olyan szomorú, talán egy verset sem ír, egy szép asszony, a kivel végzete megverte, Szendrey Klára kényszerítette, hogy dalban keseregje mindazt a bánatot, a mit a hangulat embere érez, ha hűtlen asszonynyal veri meg a teremtő Költeményeit mindég a hűtlenért sovárgó lélek inspirálja; ime egyik szép verse:

Kin az élet! — sérti lelkem
A léhák beszéde,
Az én élttem szebb jövőnek
Nem néz már elébe.

Régi boldog szerelemnek
Se hire, se hamva,
Kit szerettem, annak szive
Hozzám meg van halva.

Nem jön vissza boldogságom
Napsugaras fénye
Mintha az én bus szivemnek
Homályától félne.

Lépten, nyomon keserűség,
Bánat üldöz engem,
Mert látnom kell szíjjel szórva
Öt édes gyermekem.

De még nem ért a csüggedés
Földre sujtó átka,
Megtápdesett szerelmemnek
Kinó még a szárnya!

Reményt vesztett bus szivemben
Meghal még a bánat
Megmutatom, hogy nem leszek
Csufja a világnak!

Valóságos önéletrajz igaz bánattal, megható módon. Nem titánoskodik, nem szertelenkedik s őszinteséggel mégis megindít. Ilyen minden poemája, egyszerű, mint a bengesei róna mezei virága, s hangulatos, a minő illatos néhány mezei virág. Ez az egy költemény minden olvasót meg fog győzni, hogy nem egy új kasza kapa-kerülő, klapancziagyártó, Verai Jánossal gazdagodik a magyar költészet, de egy igaz tehetségű dal-költővel, kinek egyik másik eszmegazdag és nagy formatókélyvel írott verse szinte félelmetesen ébreszti a gyanút, hogy azt iskolai műveltség nélküli ember nem írhatta.

E tekintetben legyen teljesen nyugodt a szives olvasó. A költő kéziratai nálam vannak. A kerges kezű ember egy maga csinálta naplóba rőta össze öreg betűit, melynek tábláját a kis fia ABC s könyve pótolta. E kéziratok megtekintése után, ha még hiteseles tanuk nem is volnának, akik a szomorú sorsu jubász embert ismerték — mint Chilko László körösladányi plébános — meg lehetne állapítani, hogy semmi misztifikáció nincs a dologban, Varga Mihály poeta tehetségének jelentkezése egyszerűen azt az örökigazságot igazolja, hogy a költő nem lesz, hanem születik.

Bizonyval érdekelheti a szives olvasót a nép poeta története. Született Karczagon 1857. szept. 8 án. Testvére Endre, mint jól tanuló fia, a karczagi gimnáziumot végig járja s katona lesz. E körülményt azért említettük, mert honvéd hadnagy korában öccsének, aki paraszt sorban maradt, ő küldözi a magyar klasszikusokat melyeknek hatása költeményein is látszik. 1879 ben oitárhoz vezetett egy egyszerű, de szép karczagi leányt, Szendrey Klárát, akinek kikapás természet, hűtlensége az amugy is érzékeny lelkületű embert végkép boldogtalanná teszi. Különösen, mikor az asszony elhagyja férjét s megtagadja gyermekét. Keserűsége rapaszódikus módon villan föl költeményeiben s egy szép versében nejét megátkozza:

Átkom reád, te büszke nő,
Mig jársz az ég alatt,
Átkom reád, te hűtlen,
Rossz tetteid miatt.
Vérző szivem, az ég s a föld
Tanuk, hogy hű valék,
Megtettél, de átkom él
S meghallgatja az ég!

A csapás lesujja, hogy többé föl sem tud kelní. A költők és boldogtalan szerelmesei közötti betegsége: a tüdővéza vízi sirjába.

Irodalmi hagyatékában számos költemény maradt, melyet a juhász a bengesei pusztán irt, különösen szép a Nagykunság című lírai verse, melyben a legbájosabb leíró részlet megindító szubjektivitással jelentkezik. A költemények avatott műbírák kezén átmentek s azokról a többi között Rákosi Jenő, a legkíválóbb magyar esztetikusa a legszebben nyilatkozott.

Főntebb azt mondtam, hogy Varga Mihály, „irodalmi hagyatékában” hát neki nem is volt semmi más hagyatéka, ellenben maradt négy kenyér nélküli árvája. Szövetkeztem a hátrahagyott árvák egy jóakarójával Chilko László plébános urral s sajtó alá rendeztük Varga Mihálynak, a karczagi juhásznak összes költeményeit az árvák javára, bizva e becses lap jó közönségében, hogy kíváncsi lesz csiszolatlan irodalmi gyémánt költeményeire, melyek valóban az igaz benső hangulatnak bájos alkotásai.

Szeretet és érdeklődést kérek ez eredeti kiadvány iránt, annál inkább, mert olcsó és mert minden befolyt fillér az árvák szájába ad betevő falatot, szolgál arra, hogy a néptől árvái becsületes emberré neveltesenek föl. A könyv ára 30 kr. s megrendelhető alulírott nál Békés-Csabán.

Verner László.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése márczius 3-án.)

Budapest, márczius 3. (A „Torontál” eredeti táv.) A képviselőházban ma folytatták a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Pichler Győző szóba hozta a kiállítás jegybérlek ügyét s ezzel együtt Morzsányi megvesztegetését is, mire Morzsányi kijelentette, hogy ő az ügyletnél nem vetette latba képviselői állását, amire utóvégre szüksége sem volt; a honoráriumot ügyvédi munkájáért kapta, de különben tessék bevárni a megejtendő vizsgálatot, az majd kideríti a valódi tényállást.

Dániel báró miniszter kijelenti, hogy ő azonnal a gyanúsítások felmentése után felszólította a főügyészséget, hogy indítsa meg a bűnvádi eljárást a konzorecium mindhárom tagja ellen, kijelenti továbbá, hogy a „Budapest” című napilap ellen, a mely megátadta Vörös államtitkárt, a sajtópör megindítatik (Általános helyeslés.) az ügy tehát nyilvános bíróság előtt találja elintézését. Végül konstatálja a szónok, hogy a minisztertanács Berlt, a konzorecium bécsi tagját semmiféle kiténtetésre nem ajánlotta (Elélek helyeslés.)

Polónyi Géza elismerőleg nyilatkozik Dániel báró miniszter kijelentéseiről és azt kérdi, hogy mi van a százezer forintos kauczióval, amit a konzorecium tagjai óvatékképpen letettek.

Morzsányi kijelenti, hogy a kauczió nem deponáltatott és újlag hangsulyozza, hogy megvesztegetésről szó sem lehet.

A közoktatás költségvetésének vitáját holnap folytatják.

Neiperg gróf halála.

Bécs, márczius 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gróf Neiperg Ervin lovastábornok, a „Szókimondó asszonyság” című színműben szereplő Neiperg gróf első házasságából származó fia ma meghalt. Atyjának második neje volt Napoleon özvegye.

Öngyilkos rektor.

Budapest, márczius 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából jelentik, hogy Voszika Károly műegyetemi rektor ma föbe lőtte magát.

A tüzsdéről.

Budapest, márczius 3. (A nbecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttett buza őszire 7.38—39, buza tavaszra 7.90—91, buza május juniusra 7.83—84, tengeri 3.73—74, zab 5.92—93, repce 10.90—11. Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt mérsékelt, forgalom 25.000 mm., az árak tartósak.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős
Mayer Rezső.

Hirdetések.

Az Antonovits Constantin, ezelőtt Vuja Svetožár-féle

cseréptéglagyár

Uzdinban (Ozora) jutányos feltételek mellett szabad kézből eladó. — Bővebbet

dr. Pejits Györgynél

235—3.2

Nagybecskereken.

Egy fiatal özvegy, ki a háztartás minden ágában jártas állást keres mint

gazdasszony

magányos urnál vagy asszonynál. Czime a kiadóhivatalban. 274—1.1

Vasuti menetrend.

Érvényes 1896. évi október hó 15-től.

Nagybecskerek-Náikinda			Nagykikinda-Nbecskerek			Nagybecskerek-Pancsova			Pancsova-Nagybecskerek			
Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	
1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	
Versecz ind.	—	—	Budapest ny. p. u. ind.	700	815	Budapest ny. p. u. ind.	815	700	Pancsova . . . ind.	748	304	310
Pancsova	648	304	Temesvár	925	925	Nagy-Kikinda	100	410	Torontálalmás . . .	801	321	324
Nagybecskerek	545	1155	Nagykikinda (v.)	415	100	Nagybecskerek . ind.	516	802	Ferenczhalom . . .	811	334	336
Ellemér . . .	604	1214	*Váalom . . .	440	126	Nbecskerek-Bpart	521	807	Czrepája . . .	825	352	352
Melencze . . .	627	1238	Karlova . . .	505	146	*Nbkerek Gyártelep	530	819	Tor.-Vásárhely . .	845	418	418
Kumán . . .	645	1255	Beodra . . .	525	159	Sándorudvar . . ind.	538	848	Antalfalva . . .	855	433	439
Törökbecse-Aracs	711	121	*Vinczeér . . .	535	210	Ecska-Zsigmondf.	553	902	Ozora . . .	917	500	—
*Vinczeér . . .	736	146	Törökbecse-Aracs	620	243	Tomasovác . . .	624	946	Tomasoavác . . .	935	521	—
Beodra . . .	747	158	Kumán . . .	644	304	Ozora . . .	638	1004	Ecska-Zsigmondf.	1022	552	—
Karlova . . .	758	209	Melencze . . .	711	325	Antalfalva . . .	700	1031	Sándorudvar . . .	1015	606	—
*Váalom . . .	815	226	Ellemér . . .	734	345	Tor.-Vásárhely . .	715	1054	*Nbkerek-Gyártelep	1022	616	—
Nagykikinda (v.) érk.	840	251	Nagybecskerek érk.	762	403	Czrepája . . .	738	1112	Nbecskerek-Bpart	1033	650	—
Temesvár	125	531	Pancsova	1158	806	Ferenczhalom . . .	744	1150	Nagybecskerek érk.	1036	633	—
Budapest	125	740	Versecz	—	95	Torontálalmás . .	753	1142	Nagykikinda . . . érk.	351	1015	—
	650	—				Pancsova . . . érk.	806	1168	Budapest ny. p. u.	840	645	—

Oda					Vissza					Oda					Vissza				
Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		
2	4	6	8	52	1	3	5	51	22	24	72	21	23	71	1-3	1-3	1-3		
700	—	—	—	—	ind. Budapest ny. p. u.	—	—	—	635	—	—	Nagybecskerek-Béapart							
1035	—	—	—	—	ind. Nagy-Kikinda	—	510	—	824	355	711	ind. Szécsány . . . érk.	726	855	1140	—			
1039	654	543	—	—	ind. N.-Becskerek-Bpart	847	506	1035	838	409	727	ind. Bóka érk.	713	842	1125	—			
1048	702	564	—	—	*N.-Becskerek gyártelep ind.	838	457	1023	855	426	746	érk. Zsebely ind.	—	—	—	—			
1056	710	603	—	—	érk. Sándorudvar . . . érk.	839	449	1012	905	435	756	ind. Kanak	656	825	1105	—			
1056	711	605	—	—	ind. Pancsova f. elág.	831	450	1013	915	444	807	ind. Olécz	647	817	1053	—			
1109	724	619	—	—	ind. Lázárföld	818	437	958	925	453	820	ind. Szécsénfalva-Ráros-Istv.	638	808	1042	—			
1115	732	626	—	—	ind. *Pusztá Kenderes . . .	811	430	949	938	505	837	ind. Györgyháza	625	755	1021	—			
1121	740	633	—	—	ind. *Lajosmajor	805	424	941	954	519	857	ind. Tor.-Zichfalva	613	743	1006	—			
1133	754	643	—	—	ind. Szárcsa	734	413	927	1005	528	907	ind. Nagymargitta	603	733	950	—			
1145	807	702	—	—	érk. Szécsány (vend.) ind.	741	400	910	1011	535	916	ind. Loudontanya	554	714	939	—			
—	—	—	—	—	ind. Béapart felé ind.	—	—	—	1022	546	929	ind. *Szivattyutelep	546	715	929	—			
—	—	—	—	—	ind. Versecz f. elág. érk.	—	606	—	1030	554	940	ind. Bethlentanya	536	705	916	—			
416	1155	815	715	—	ind. Szécsány ind.	731	350	904	1038	602	950	ind. *Temespaulis	527	657	906	—			
436	1215	834	739	—	ind. Módos	712	331	845	1042	606	955	ind. Versecz ind.	515	645	853	—			
446	1225	751	751	—	ind. *Fény	701	321	821	—	—	—	ind. Bázias	335	420	—	—			
458	1235	805	805	—	ind. Párdány	650	309	807	129	825	—	ind. Temesvár	—	230	618	—			
511	1250	820	820	—	ind. Jánosföld	637	256	747	740	635	—	ind. Budapest ny. p. u.	—	815	700	—			
521	100	832	832	—	ind. O-Telek	627	246	735	—	—	—	ind. Kubin dunapart	—	145	504	—			
531	110	844	844	—	ind. Oregfalu	617	236	721	—	—	—	—							
541	120	855	855	—	ind. Torontál Ujvár	607	226	709	—	—	—	—							
559	138	916	916	—	ind. Csene	554	213	653	—	—	—	—							
607	146	926	926	—	ind. Kurjácska	540	159	633	—	—	—	—							
614	154	935	935	—	ind. Kécsa	532	153	625	—	—	—	—							
622	200	944	944	—	ind. Klári	526	140	616	—	—	—	—							
637	214	1002	1002	—	ind. Uj-Zombolya	512	127	559	—	—	—	—							
643	220	1010	1010	—	érk. Zombolya ind.	505	120	549	—	—	—	—							
125	740	645	645	—	ind. Budapest ny. p. u.	700	—	830	—	—	—	—							
837	405	1228	1228	—	ind. Szeged	205	—	239	—	—	—	—							
914	531	—	—	—	ind. Temesvár-Józsefváros	—	—	410	—	—	—	—							

Zsebely-Csákovár-Bóka.				Bóka-Csákovár-Zsebely.				Valkány-Varjas				Varjas-Valkány			
Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	
1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	
Temesvár ind.	618	—	826	—	—	255	Budapest ny. p. u. ind.	1019	830	230	Varjas ind.	340	920	1220	
Bázias	335	955	420	—	515	—	Temesvár	515	153	410	Perjámos	404	944	1247	
Zsebely . . .	710	100	920	—	1015	505	Yalkány	750	340	645	Rác-Szt. Péter . . .	415	956	100	
Csákovár . . .	732	129	943	—	1020	522	O-Bessenyő	925	407	709	Sárafalva	431	1011	118	
*Cs.-Vásártér	739	136	érk.	—	1048	543	N.-Szt.-Miklós . . .	950	447	744	N.-Szt.-Miklós . . .	452	1038	149	
Gilád	751	151	—	—	1101	558	Sárafalva	1040	508	802	Ó-Bessenyő	523	1108	229	
Bánlak	816	218	—	—	1124	625	Rác-Szt. Péter . . .	1114	525	818	Valkány	546	1131	252	
Tolvádia	832	238	—	—	1140	644	Perjámos	1130	544	834	Temesvár érk.	814	531	531	
Gyér	844	254	—	—	1150	656	Varjas érk.	1147	601	851	Budapest ny. p. u.	125	650	740	
*Surján	901	313	—	—	1202	713									
Bóka érk.	917	331	—	—	1220	735									
Szécsány	1140	—	—	—	954	600									
Versecz	—	655	—	—	706	129									

Temesvár-N.-Szt.-Miklós.				N.-Szt.-Miklós-Temesvár				Versecz-Kubin-Dunapart.				Kubin-Dunapart-Versecz.			
Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.		
1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3	1-3		
Budapest ny. p. u. ind.	1040	815	Budapest ny. p. u. ind.	—	830	Temesvár-Jv. ind.	618	2	Kubin Dunapart ind.	404	145	—			
Orsova	251	640	Varjas	340	1220	Bázias	335	—	Temes-Kubin	427	201	—			
Bázias	335	955	Nagy Szt.-Miklós ind.	510	455	Versecz ind.	845	450	Bavaniste	447	220	—			
Temesvár-Jv. . . ind.	825	440	Nagy-Osz	527	519	Vlajkovecz	903	510	Mramorák-Deliblát	520	253	—			
Uj-Bessenyő . . .	848	510	Lovrin	550	547	Ulma	915	525	Leánykut	519	371	—			
Kis-Becskerek . .	858	525	Sándorháza	615	617	Temes-Miklós	938	554	Tor.-Petrovoszelló	625	357	—			
Billéd	924	690	Billéd	637	643	Károlyfalva	949	620	Alibunár	643	414	—			
Sándorháza	936	616	Kis-Becskerek	658	708	Alibunár	1003	637	Károlyfalva	659	425	—			
Lovrin	1004	634	Uj Bessenyő	710	722	Tor. Petrovoszelló	1026	712	Temes Miklós	726	442	—			
Nagy-Osz	1019	715	Temesvár Jv. érk.	732	750	Leánykut	1059	739	Ulma	745	459	—			
Nagy-Szt.-Miklós érk.	1033	734	Bázias	—	1138	Mramorák-Deliblát	1133	845	Vlajkovecz	800	511	—			
Varjas érk.	1147	851	Orsova	—	1256	Bavaniste	1155	841	Versecz érk.	817	528	—			
Budapest ny. p. u.	650	—	Budapest ny. p. u.	125	645	Temes-Kubin	1215	909	Bázias érk.	954	—	—			
						Kubin-Dunapart . érk.	1228	923	Temesvár-Jv.	129	824	—			

Jegyzet. A m. kir. államvasutak vonatának közlekedési ideje ezen menetrendben a középeurópai idő szerint van kitüntetve. Ezen idő és a budapesti idő között azon különbség van, hogy a budapesti időt jelző 16 percczel többet mutatnak, mint a menetrendbe felvett közép-európai időt jelző vasuti órák. A román és bolgár államvasutak összes vonalain, nemkülönben a török vasutak bellova—konstantinápolyi fővonalán az új vasuti idő egy egész órával megelőzi a középeurópai időt.

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzása által (600—599) vannak megjelölve. A *gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételesen fel- vagy leszállás végett áll meg.

A kővér számok a csatlakozó gyorsvonatok érkezési illetve indulási óráját tüntetik fel.